

UTBILDNING

ETT VERKTYG FÖR ATT BYGGA
UPP FACKFÖRENINGAR

I. UTBILDNING ELLER UPPBYGGNAD AV FACKFÖRENINGAR?

I IMF:s policydokument från 1991 talas det om "arbetstagarutbildning", medan IMF:s undersökning år 1993 riktade in sig på facklig verksamhet i allmänhet. Andra internationella yrkessekretariat talar om facklig utbildning (ITF, IBTU), facklig utbildning och utveckling (FIET), facklig utveckling (IUL), utvecklingssamarbete (EI) eller uppbyggnad av fackföreningar (ICEM).

Termen "uppbyggnad av fackföreningar" (union-building) är kanske precisare, då det omfattar det viktiga i verksamheten och är bredare än enbart utbildning.

Projekt för uppbyggnad av fackföreningar skulle kunna definieras som verksamheter som är begränsade i tid och räckvidd, och som genomförs av de vederbörliga IMF-organen för och med ett eller flera medlemsförbund (och potentiella medlemsförbund), och (till största delen) med extern finansiering.

IMF-förbunden, både i i- och u-länder, bedriver en mångfald verksamheter för att bygga upp fackföreningar med sina egna resurser. Det bör diskuteras hur IMF skulle kunna bidra till dessa verksamheter för att sörja för att man tar hänsyn till frågor som rör solidariteten och globaliseringen.

II. IMF:s HANDLINGSPROGRAM OM UTBILDNING OCH UPPBYGGNAD AV FACKFÖRENINGAR

"För det andra är det de nationella förbundens möjlighet och vilja att bidra till arbetarrörelsens globala kamp som är nyckeln till vad vi kan uppnå. Svaghet eller nedgång på en plats kommer att göra oss alla svagare. Svaga förbund i u-länderna skulle omintetgöra våra strategier för en harmonisering uppåt av arbetsvillkor. I de industrialiserade länderna har det alltid varit de starkastes insatser och bedrifter som har tjänat som mönster och riktpunkter som sedan har spritt sig i ekonomier och regioner. Det innebär att

- IMF och dess medlemsförbund måste göra det till sin högsta prioritet att stärka de fackliga rörelserna, särskilt i de u-länder som är starkast involverade i

---

den ekonomiska globaliseringen

- förbunden i i-länderna måste stå för huvuddelen av det materiella stödet för dessa ansträngningar
- förbunden i den utvecklade delen av världen följaktligen måste vara solidariska i försvaret av de landvinningar som nu hotas av marknadskrafterna som avregleringen har släppt loss
- existerande arbetarrörelser överallt kommer att behöva ompröva sina strukturer och sin politik för att anpassa dem till de utmaningar som en global ekonomi kommer att ställa rörelserna inför.

I samband med denna sista punkt kan det vara värt att betona att interna splittringar - vare sig de består i att det finns flera centralorganisationer i ett land eller rivaliteter mellan företag eller anläggningar - gör oss svagare, och därför måste övervinnas. Vidare: strukturer och arbetssätt som innebär att man inte gör tillräckligt för att nå ut till samhället, till samhällseliga organisationer eller till oorganiserade eller nya arbetstagare - oavsett om det är i nya kunskapsbranscher eller om de just har kommit från jordbrukslivet - är en svaghet som vi inte har råd med." (sid. 10)

"IMF bör ta fram utbildnings- och PR-material om den ekonomiska globaliseringen och se till att medlemsförbunden får tillgång till det. Det är mycket viktigt att IMF:s verksamhet och dess publikationer är konkreta, lättförståeliga och synliga för medlemsförbunden och deras medlemmar." (sid. 29)

IMF kommer att uppmana sina medlemsförbund att engagera sig i medlemsinriktade aktiviteter som drar med sig lokala och regionala fackliga organisationer i den internationella solidaritetsverksamheten. IMF kommer att bistå sina medlemsförbund i denna uppgift, och utgöra en samordnande ram för verksamheterna. Lämpliga verksamheter är till exempel ekonomiska bidrag eller bidrag i natura, att sponsra seminarier, att tillhandahålla kursledare, m.m." (sid. 29)

"Organiseringsarbetet fortsätter att vara en grundläggande uppgift för alla IMF-förbund. Även om organiseringskampanjerna endast kan genomföras av förbunden själva kan IMF göra mycket på den internationella nivån för att stödja dem. (...)

- se till att det anordnas regionala seminarier och möten

som riktar in sig på organiseringskampanjer (...)

- inrikta utbildningsprogrammen i u-länderna mer specifikt mot organisering (sid. 29)
- "särskilt rikta in sin verksamhet på att organisera kvinnliga arbetstagare, genom att: (...)
  - främja utbildningsprogram för kvinnor i fackliga huvudfrågor (sid. 29-30)

"IMF bör ta ett antal initiativ, däribland (...):

- föra fram utbildning som det viktigaste verktyget för att stärka den fackliga rörelsen och för att upplysa medlemmarna. IMF skall förstärka sina utbildningsprogram ytterligare så att frågan om solidaritet tas upp på alla relevanta områden i det fackliga arbetet. För att nå dessa målsättningar bör det bildas en arbetsgrupp inom IMF som skall bistå sekretariatet med att samordna program, bevaka och utvärdera deras genomförande och bedöma vad de har uppnått
- förstärka de traditionella formerna för solidariteten, såsom att starkare förbund stöder svagare förbund i en kontinuerlig samarbets- och utbytesprocess, och att komplettera detta med ett ömsesidigt stöd och samarbete med samhällseliga grupper som delar de fackliga värderingarna (sid 30)

"IMF skall: lansera ett utbildningsprogram för IMF-förbund för att främja införandet av internationellt erkända arbetstagarrättigheter, mänskliga rättigheter och arbetsnormer i alla internationella handels-, samarbets- och investeringsöverenskommelser" (sid. 35)

III. IMF'S PRIORITERINGAR

IMF's prioriteringar finns i handlingsprogrammet och i andra policydokument som har godkänts av IMF's stadgeenliga organ.

IMF kan stödja medlemsförbund som

- engagerar sig i verksamheter som leder till oberoende
- har fastlagt sina egna prioriteringar och fastställt sina behov
- är beredda att verka i samklang med IMF's politik för att bygga upp fackföreningar

- är beredda att bygga upp fackliga strukturer som motsvarar arbetstagares behov både lokalt och internationellt
- är kapabla att organisera verksamheter, eller beredda att ha ett nära samarbete med lämpliga regionala IMF-kontor för att anordna sådana verksamheter
- är beredda att samarbeta med andra IMF-förbund på den lokala, nationella och internationella nivån.

IV. IMF'S PRINCIPER FÖR PROJEKT FÖR ATT BYGGA UPP FACKFÖRENINGAR

Den mottagande organisationens oberoende:

- Projekt bör leda till att det skapas organisationer som är oberoende gentemot arbetsgivare, politiker, m.m.
- Samtidigt som IMF är mycket positivt till medlemsförbund eller bidragsgivande organ som bidrar till projekt för att bygga upp fackföreningar, får dessa projekt inte påtvingas de mottagande fackföreningarna.

Demokrati och ansvarsskyldighet:

- Projekt bör öka demokratin i organisationerna och aktivera medlemmarna till att delta i organisationens verksamhet. Särskilt ungdomar bör uppmuntras att delta i den fackliga verksamheten.
- Beslut om projekt bör fattas inom ramen för organisationens regler; de bör inte vara personliga projekt, utan "ägas" av organisationen, inte av en enskild person.
- Det bör göras ordentliga rapporter om projekten, både till IMF och till organisationens egna medlemmar. Det är också viktigt att projekten följs upp efter att de har slutförts.

Självförsörjning och uppbyggnad av kapacitet:

- Projekten bör öka organisationens kapacitet för att genomföra sina egna centrala fackliga verksamheter, d.v.s. de skall leda till ökad självförsörjning, särskilt på utbildningsområdet.

Jämställdhet och bekämpande av diskriminering:

- Projekten bör särskilt uppmuntra och göra det möjligt för kvinnor att delta aktivt i den fackliga verksamheten.
- Projekten bör bidra till att bekämpa politisk, rasistisk och annan diskriminering.

Solidaritet på nationell, regional och internationell nivå:

- Projekten bör förstärka solidariteten inom organisationen, mellan olika fackföreningar i landet eller regionen och inom IMF.

V. OLIKA ELEMENT I PROJEKT FÖR UPPBYGGNAD AV FACKFÖRENINGAR

Grundläggande facklig utbildning kan handla om något eller alla av följande ämnen:

- organisering
- kollektivförhandling
- arbetsmiljö
- administration
- fackliga och mänskliga rättigheter
- jämställdhet.

En mer specialiserad utbildning kan till exempel handla om:

- kursledning
- ledarutbildning
- kommunikation
- ekonomisk politik och arbetsmarknadspolitik
- ny teknik
- globalisering.

Ett projekt kan också involvera organisationen i strategisk planering, främja utbytesprogram av arbetstagare eller leda till specifika organiseringsverksamheter.

VI. VEM TAR INITIATIVET TILL PROJEKT FÖR UPPBYGGNAD AV FACKFÖRENINGAR?

Ett projekt måste motsvara organisationernas och deras medlemmars behov. Projekt inom enskilda medlemsförbund eller på nationell nivå bör därför alltid initieras på respektive nivå. Projekt kan också genomföras på regional eller underregional nivå, och dessa bör helst startas på dessa nivåer. Projekt kan också vara tematiska och involvera flera regioner. Sådana projekt kan initieras från huvudkontoret.

Alla projekt inom enskilda medlemsförbund eller på nationell nivå måste diskuteras av IMF:s länderråd (om det finns ett sådant) och föreläggas respektive regionalkontor, som sedan inlämnar den slutliga ansökan till huvudkontoret. Underregionala eller regionala projekt måste också - tillsammans med de berörda

medlemsförbunden - förberedas av de regionala funktionärerna, som sedan inlämnar projekten till huvudkontoret.

VII. PROJEKTFÖRVALTNING

Projektförvaltningen måste vara en tydlig och genomsynlig process där alla inblandade parter får tillräcklig information och som sörjer för maximal ansvarsskyldighet. Den måste göra det möjligt för alla parter att bedöma om resultaten rättfärdigar kostnaden och ansträngningarna.

Medlemsförbund, regionalkontor och huvudkontoret har alla sina särskilda uppgifter:

- 1• IMFs kontor i Genève
  - har det övergripande ansvaret för IMFs verksamheter för att bygga upp fackföreningar
  - utarbetar regionsöverskridande och multiregionala projekt
  - tar fram utbildningsmaterial
  - söker den nödvändiga externa finansieringen för verksamheten
  - upprätthåller kontakten med bidragsgivande organisationer.

- 2• IMFs regionalkontor
  - ansvarar för verksamheten för att bygga upp fackföreningar i sina respektive regioner
  - tar fram utbildningsmaterial
  - utarbetar regionala och nationella projekt tillsammans med medlemsförbunden
  - ser till att medlemsförbund skriver rapporter och vidarebefordrar dem, tillsammans med kommentarer, till kontoret i Genève
  - ansvarar för att förmedla projektpengar och för att samla in bokföringar och ekonomiska rapporter
  - införlivar verksamheten för att bygga upp fackföreningar i IMFs underregionala och regionala verksamhet.

Projekt kan diskuteras under underregionala och regionala möten.

3• Medlemsförbund som deltar i projekten

- ansvarar för genomförandet av de överenskomna verksamheterna och för rapporteringen i enlighet med projekthandlingen.

Förvaltningsprocessen beskrivs närmare i en särskild handbok om projektförvaltning.

VIII. PRINCIPER FÖR BIDRAGSUTNYTTJANDET

Bidrag från bidragsgivande organisationer skall komplettera IMF:s egna verksamheter, och prioriteringarna skall fastställas av IMF.

Relationerna med bidragsgivande organisationer hanteras huvudsakligen av IMF:s huvudkontor, men information om projekt kan strömma direkt mellan partnerförbund, regionalkontor och bidragsgivare, under förutsättning att huvudkontoret hålls informerat.

Relationerna med de bidragsgivande organisationerna bygger på jämställdhet, ömsesidig respekt och partnerskap.

IMF-förbunden i bidragsgivande länder kan delta i diskussioner med bidragsgivaren.

Bidrag skall endast användas för att täcka utgifter som uppstår direkt i samband med projekten. Det omfattar till exempel extra bokföringskostnader, men utesluter förmedlingskostnader, vilket innebär att IMF inte tar upp fasta procentsatser för administrativa kostnader i projektbudgetarna.

word/educ/WgroupMarch98/Education policy Final